

اِلاَّ مَا
مَلَكَتْ
اَيْمَانُكُ
05;ْ كِتَابَ
اللهِ
عَلَيْكُمْ
وَاُحِلَّ
لَكُمْ مَا
وَرَآءَ
ذَلِكُمْ
اَنْ
تَبْتَغُوا
بِاَمْوَالِ
03;ُمْ
مُحْصِنِينَ
غَيْرَ
مُسَافِحِين
14; فَمَا
اسْتَمْتَعْ
78;ُمْ بِهِ
مِنْهُنَّ
فَاَتُوهُنّ
14;
اُجُورَهُنّ
14; فَرِيضَةً
وَلاَ
جُنَاحَ
عَلَيْكُمْ
فِيمَا
تَرَاضَيْتُ
05;ْ بِهِ مِنْ
بَعْدِ
الْفَرِيضَة
16; اِنَّ اللهَ
كَانَ
عَلِيمًا
حَكِيمًا "...Haram olanlar
dışındaki kadınlarla evlenmeniz, namuslu olarak ve zinaya sapmaksızın yaşamak ve mallarınızdan
onlara mehir vermek şartıyla size helâl kılındı. Artık o kadınlardan hangisiyle yararlanmanız
olmuşsa, ücretlerini belirlendiği şekliyle verin. Mehir miktarını belirledikten sonra aranızda
gönül hoşluğu ile uyuştüğunuz miktar hakkında üzerinize bir vebal yoktur". [3]
وعن ابن عباس
رَضِيَ
اللّهُ
عَنْهما قال:
لَمَّا
تَزَوَّجَ
عَليٌّ

فَضَّلَ
اللهُ
بَعْضَهُمْ
عَلَى بَعْضٍ
وَبِمَآ
اَنْفَقُوا
مِنْ
اَمْوَالِهِ
05;ْ "Erkekler, kadınlardan daha gü¸lü kuvvetlidirler. Yani ailenin
reisidirler. Bunun sebebi şudur: Allah onlardan kimini kiminden üstün kılmıştır. Bir de
erkek, mallarından evin ge¸imini sağlamaktadır".^[7] Mehir, nikâh akdinin
rükün veya şartlarından değildir. Bu yüzden mehirsiz akdedilecek nikâh
ge¸erli olur ve kadın emsal mehire hak kazanır. Kur`an-ı Kerim`de şöyle buyrulur:
لاَ جُنَاحَ
عَلَيْكُمْ
اِنْ
طَلَّقْتُمُ
النِّسَآءَ
مَا لَمْ
تَمَسُّوهُن
17;َ اَوْ
تَفْرِضُوا
لَهُنَّ
فَرِيضَةً
وَمَتِّعُوه
15;نَّ عَلَى
الْمُوسِعِ
قَدَرُهُ
وَعَلَى
الْمُقْتِرِ
قَدَرُهُ
مَتَاعًا
بِالْمَعْرُ
08;فِ حَقًّا
عَلَى
الْمُحْسِنِ
10;نَ "Kendileriyle cinsel temasta bulunmadığınız veya kendilerine bir mehir tayin
etmediğiniz kadınları boşamışsanız, bunda üzerinize bir sakınca yoktur".^[8] Bu ayette, cinsel
birleşmeden veya mehir tesbitinden önce kadını boşamanın ge¸erli olduğu
belirtilmektedir. Boşama ancak sahîh nikâhtan sonra mümkün olduğuna
göre, ayet, akit sırasında mehrin konusulmasının ne bir rükün ve ne de bir şart
olmadığına delâlet eder.^[9] Ukbe b. Âmir (r.a)`ın naklettiği şu hadis de yukarıdaki
anlamı destekler. أنَّ رسولَ
اللّهِ قال
لِرَجُلٍ:
أتَرْضَى أنْ
أُزَوِّجَكَ
مِنْ

فُلاَنَةَ؟
قالَ: نَعَمْ،
وَقالَ
لِلْمَرأةِ:
أتَرْضَيْنَ
أنْ
أُزَوِّجَكِ
مِنْ
فُلاَنٍ؟
قالَتْ:
نَعَمْ .
فَزَوّجَ
أحَدَهُمَا
مِنْ
صَاحِبِه.
فَد.َخَلَ
بِهَا وَلَمْ
يَفْرِضْ
لَهَا
صَداقاً
وَلَمْ
يُع.ْطِهَا
شَيْئاً،
وَكَانَ
مِمَّنْ
شَهِدَ
الحُدَيْبِيّةَ، وَكَانَ
لَهُ سَهْمٌ
بِخَيْبَرَ.
فَلَمَّا
حَضَرَتْهُ
الْ.وَفَاةُ
قالَ: إنَّ
رسُولَ
اللّهِ
زَوَّجَنِي
فُلاَنَةَ
وَلَمْ
أُفْرِضْ
لَهَا
صَدَاقاً
ولَمْ
أُع.ْطِهَا
شَيْئاً.
وَإنِّي
أُش.ْهِدُكُمْ أنِّي قَدْ

أعْطِيْتُهَا مِنْ
صَدَاقِهَا
سَهْمي
بِخَيْبَرَ
فَأَخَذَتْهُ فَبَاعَتْهُ
بَعْدَ
مَوْتِهِ
بِمِائَةِ
ألْفٍ Hz. Peygamber bir adama: "Seni filanca kadınlavlendireyim mi?" demiş; erkeğin; "evet" demesi üzerine, kadına hitaben; "Seni filancaerkeklevlendirmeme razı oluyor musun?" diye sormuştu. Kadının da "evet" demesi üzerine, onları evlendirdi. Herhangi bir mehir belirlenmeksizin evlilik gerçekleşti. Bu erkek vefatı sırasında şöyle dedi: "Resulullah (s.a.s), beni filanca kadınlavlendirdi. Bir mehir konuşulmadı ve kadına bir şey de vermedim. Ona mehirim olarak Hayber`deki hissemi veriyorum". Kadın bu hisseyi almış ve yüz bin lira karşılığında satmıştır.[10] Yalnız Malikîler mehri, nikâhın bir rüknü olarak kabul ederler. Eşler mehirsiz olarak veya şarap, domuz eti gibi şer`an mal sayılmayan bir şeyi mehir yaparak evlenseler Malikîler dışında çoğunluğa göre akit geçerli olur. Mehrin üst ve alt sınırı: Mehrin en çok miktarı için bir sınır getirilmemiştir. Ayetle;
وَاِنْ
اَرَدْتُمُ
اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ
مَكَانَ
زَوْجٍ
وَاَتَيْتُمْ
اِحْدَيهُنَّ قِنْطَارًا
فَلاَ
تَأْخُذُوا
مِنْهُ
شَيْئًا
اَتَأْخُذُونَهُ
بُهْتَانًا
وَاِثْمًا
مُبِينًا "Onlardan birisine yüklerle mehir vermiş olsanız bile, içinden bir şey almayınız".[11] buyrulur. Hz. Ömer bunu 400 dirhemle sınırlamak istemiş, aksi halde fazlanın beytü`l-mâle gelir kaydedileceğini ilân etmişti. Hz. Ömer`in dayandığı delil; Hz. Peygamber`in eşi ve kızları için 480 dirhemden daha fazla mehir verilmemesi idi. Hz. Ömer minberden indikten sonra Kureyşli bir kadın, yukarıdaki ayeti okuyarak, Allah`ın mehir için bir sınır getirmediğini, aksine, kadınları yükler doluğu mehre lâyık gördüğünü belirtti. Bunun üzerine yeniden minbere çıkarak, sözünü geri aldı ve şöyle dedi: "Size, kadınlarınız için 400

اَوْ
يَعْفُوَ
الَّذِى
بِيَدِهِ
عُقْدَةُ
النِّكَاحِ
وَاَنْ
تَعْفُوآ
اَقْرَبُ
لِلتَّقْوَى
وَلاَ
تَنْسَوُا
الْفَضْلَ
بَيْنَكُمْ
اِنَّ اللهَ
بِمَا
تَعْمَلُونَ
بَصِيرٌ "Eğer siz, onları kendilerine temas etmeden önce boşar, fakat daha önce onlara bir mehir tayin etmiş bulunursanız, bu tayin ettiğiniz mehirin yarısı onlarındır"[\[17\]](#). Mehr-i müsemma da peşin verilip verilmeme durumuna göre ikiye ayrılır: a) Mehr-i muaccel: Eşlerin miktarını belirledikleri mehir, nikâh akdi sırasında ödenebileceği gibi, sonraki bir tarihte de ödenebilir. İşte akit sırasında peşin olarak ödenen mehre "mehr-i muaccel (peşin mehir)" denir. Eşler, mehirin miktarını belirlemekle birlikte, ödeme şeklini tesbit etmemişlerse, peşin ödenecek miktar öre göre belirlenir. Örf, tamamının peşin veya ileride ödenmesi yahut bir bölümünün, örneğin üccedil;te birinin veya yarısının peşin, geri kalanının sonradan verilmesi şeklinde meydana gelmişse buna göre hareket edilir. Çünkü mehirin ödeme şekli üzerindeki örf, aksi kararlaştırılmadıkça eşler arasında şart koşulmuş gibidir. Hadiste; "Müslümanların güzel gördüğü şeyler Allah nezdinde de güzeldir"[\[18\]](#) buyurulmuştur. Bazı fakihler, zifaktan önce kadına mehirin bir kısmını vermeyi müstehap görürler. Bu konuda, Hz. Ali'nin, Fâtıma (r.anhâ) ile evlenirken zifaktan önce mehir olarak zırhını vermesi uygulamasına dayanırlar. Bu evlilik Medine`de, Hicret`in ikinci yılında vuku bulmuş ve mehirin ödenmesi konusunda Medîne örfüne uyulmuştur. [\[19\]](#) Bugün Mısır`da geçerli olan örfüre, genel olarak, mehirin üccedil;te ikisi peşin alınır. Fas`ta ise mehirin yarısı peşin ödenir. [\[20\]](#) b) Mehr-i müeccel: Mehrin tamamını peşin olarak değil de, evlenmenin sona ermesi, beş yıl, on yıl sonunda veya kocanın ölümü halinde ödenmesi kararlaştırılabilir. İşte bu şekilde, ödenmesi belirli bir vadeye bağlanmış olan mehir "mehr-i müeccel (vadeli mehir)" adını alır. Bu durumda kadın, belirlenen vade gelmeden önce mehri isteyemez. Miktarı belirlendiği halde, ödeme şekli belirlenmemiş olan ve bu konuda örf de bulunmayan durumlarda, mehir; boşanma veya eşlerden birisinin ölümü halinde peşine dönüşür. Boşamanın kesin (bâin) veya cayılabilir (ric`î) olması arasında bir fark yoktur. Ancak, ric`î boşama halinde mehir, iddetin sonunda peşin mehre dönüşür. [\[21\]](#) 2) Mehr-i misil: Kadının emsaline göre takdir edilen mehir. Kadın, şu durumlarda mehr-i misil hak kazanır: a) Nikâh akdinde mehirin zikredilmemiş olması halinde mehr-i misil gerekir. Mehrin zikredilmemesi, akdin fesatını gerektirmez. Çünkü nikâh, evlenecek olan

¸iftlerin icab-kabûlüyle tamam olur. Mehir ise nikâhın rüknü değildir ve bundan dolayı nikâh akdinin inikat ve sıhhati, mehrin zikredilmesine bağlı değildir. Mehir zikredilmediği halde koca vefat ederse karısı mehr-i mislini terikeden alır, kadın vefat ederse vârisleri kocadan mehri misli alırlar. b) Mehrin, tayin edilmiş olmakla birlikte mehr hakkında bilgisizliğin fazla olması (el-Cehâletü`l-fahişe) veya gayr-ı mütekavvim bir mal olarak tayin edilmesi halinde mehrî misil gerekir. Mehrin ev, araba, hayvan, elbise vb. şekilde mutlak olarak zikredilmesi halinde fâhiş cehaletten sözedilir ve bu durumda mehr-i misil gerekir. Çünkü bu cins isimler farklı vasıf larda ve değerlerde olabileceğinden anlaşmazlık ve ¸ekişmeye götürür. Meselâ, mutlak olarak ev denildiğinde evin müstakil, büyük veya kü¸ük olması, manzarası vb. gibi problemleri beraberinde getirebilir. Bunun yanında şeriatın domuz, i¸ki gibi mütekavvim mal kabul etmediği şeylerin mehr olarak tayını halinde bunlar ge¸ersizdir ve mehr-i misil tahakkuk eder. c) Taraflar arasında mehr-i ortadan kaldırma konusunda bir anlaşma varsa yine mehr-i misil gerekir. Mehir şâriin nikâh akdinde uyulmasını emrettiği hükümdür. Bundan dolayı tarafların mehri kaldırma yetkisi yoktur. Eğer akde bitişik bir şartla onu kaldırmaya teşebbüs ederlerse bu şart fâsiddir. Bu durumda akit sahih ve şart ge¸ersiz olur. Bunun en önemli misâlini şigar evliliği oluşturmaktadır. Şigar evliliği iki kadının mehr zikredilmeksizin birbirine karşılık olmak üzere iki erkekle evlendirilmesidir. Burada nikâh akdi ge¸erli fakat şart ge¸ersizdir ve mehr zikredilmediğinden mehr-i misil gerekir. Şigar evliliği Ahmed b. Hanbel, İmam Mâlik ve İmam Şafiî`ye göre fâsiddir[22]. d) Mehrin zikredilip zikredilmediği konusunda karı-koca arasında ihtilâf ortaya ¸ıkarsa Mehr-i misil gerekir. Ancak hangisi delil getirirse kabul olunur. Delil getiremezlerse mehr zikredilmedi (münkir) diyenden yemin istenir. Yeminden ka¸ınırsa (nükul), mehrin zikredildiğini söyleyenin davası sabit olur. Yemin ederse mehr-i misil gerekir.[23] Mehr-i Mislin takdiri: Mehr-i misli tayin i¸in evlenecek olan kadının babası kabîlesinden; yaş, güzellik, mal, şehir, takvâ, akıl, dine bağlılık, bekâret, iffet, ilim, edeb, güz elâk, ¸ocuk sahibi olma gibi ¸eşitli vasıf larda benzeri olan kadınların mehrleri dikkate alınır. Bu benzerlik iki tarafın yani mehri tayin olunacak kadın ile denk ve benzeri kadınların akit sırasında sahip oldukları vasıflar itibarıyla araştırılır. Bu vasıf ların akitten sonra artması veya eksilmesi emsalliğin meydana gelmesine zarar vermez. Eğer babası tarafında benzeri bulunmazsa babasının kabîlesine denk olan kabîleden emsali kadınların mehri takdir edilir. Kadının bu durumlarda benzeri bulunmadığı takdirde Mehr-i misil iki adil erkek veya bir erkek iki kadının şahadetiyle sabit olur. Eğer adil şahid bulunamazsa söz yeminle beraber kocaya aittir. Koca mehr-i misli tayinden ka¸ınırsa mehrin miktarını tayin i¸in hâkime başvurabilir. Bu hükümler, ihtilâf ortaya ¸ıkması halindedir. Eğer mihir konusunda ittifak hasil olursa kabul olunur.[24] Mehrin Sahibi: Mehri, evlenecek olan kadının hakkıdır. Babası veya dedesi mehri kadın adına alabilir, fakat ona sahip olamaz. Ancak kadın razı olmazsa, velisine yapılacak mehr ödemesi ge¸erli değildir. Kadın; kü¸ük, akıl hastası veya bunamış olursa, bu takdirde mehr malîvelâyeti haiz olan veliye verilir. Ahmed b. Hanbel, baba i¸in, mehr yanında bir meblağ alma hakkını tanımış ve delil olarak da, Hz. Şuayb`ın kızıyla evlenmek i¸in Hz. Musa`nın sekiz yıl ¸obanlık yapmasını delil göstermiştir. Kur`ân-ı Kerîm`de şöyle buyrulur:

¢َالَ اِنِّى
اُرِيدُ اَنْ
اُنْكِحَكَ
اِحْدَى
ابْنَتَىَّ

هَاتَيْنِ
عَلَى اَنْ
تَأْجُرَنِى
ثَمَانِيَةَ
حِجَجٍ
فَاِنْ
اَتْمَمْتَ
عَشْرًا
فَمِنْ
عِنْدِكَ
وَمَا
اُرِيدُ اَنْ
اَشُقَّ
عَلَيْكَ
سَتَجِدُنِى
اِنْ شَآءَ
اللهُ مِنَ
الصَّالِحِينَ "Şuayb (a.s), Musa ya dedi ki; bu iki kızımdan birini - sen bana sekiz yıl işçilik yapman şartıyla- sana nikâhlamak istiyorum. Eğer işçiliğini on yıla tamamlarsan o da kendinden"[\[25\]](#). Bu ayet-i kerîme, karşılığında ücret alınabilen yararlanmanın mehir olabileceğine delîlet eder. Diğer mezheplere göre, burada başlık parasından çok, babanın kızı adına almış olduğu mehir söz konusu olabilir. Nitekim, Hz. Musa`nın orada evlendirilmesi, mal-mülk sahibi olarak yeniden Mısır`a dönmesi bunu gösterir. Ebû Hanîfe ve diğer bazı fakîhlere göre, kızın babasının evlenecek erkekten mehir dışında bir şey alması caiz değildir. 1917 tarihli Osmanlı Hukuk-ı Aile Kararnamesinde şu hükümler yer alır: "Mehir, evlenen kadının hakkı olup, onunla çeyiz yapmağa zorlanamaz. Bir kızı evlendirmek veya teslim etmek için ana-baba veya diğer hısımlarının, kocadan akçe veya benzeri şeyleri almaları memnûdur".[\[26\]](#) Kadının, mehrin tamamına hak kazandığı haller: Kadın; sahih halvet, zifaf veya ölüm halinde mehrin tamamına hak kazanır; a) Sahih halvet: Sahih bir akitle evli bulunan eşlerin, kimsenin göremeyeceği ve istekleri dışında kimsenin giremeyeceği kapalı veya kapalı sayılan bir yerde yalnız kalmalarıdır. Halvete engel olan durumların da bulunmaması gerekir. Eşlerin yanında üiçin bir kişinin bulunması, karı-kocada cinsel birleşmeye engel halin olması, küiçin ay hali, hastalık, farz oruçlu olmak, farz veya nafile hac için ihramda bulunmak gibi. Sahih halvet iki durumda zifaf olmuş gibi sonuç doğurur. Bu halvetten sonra kadın boşanırsa kadın tam mehre hak kazanır. Çin kadın evlenme ümidile nikâhlı olarak kapalı bir yerde bulunduğu için daha sonra boşanma olursa, yeniden evlenmede nikâhtan önceki şartlarla eş bulamayabilir. Halvetten sonra boşanan kadın iddet bekler. Dolayısıyla da iddet nafakası, halvetten sonra en az altı ay sonra doğacak çocuğun nesebinin sabit olması gibi haklardan yararlanır. b) Zifaf: Burada evliliğin mûteber olma şartı da aranmaz. Zifaf ve sahih halvette mehrin tamamının gerekliliğinin delili şu ayettir:

وَكَيْفَ
تَأْخُذُونَهُ وَقَدْ
اَفْضَى
بَعْضُكُمْ

مَا لَمْ
تَمَسُّوهُنَّ اَوْ
تَفْرِضُوا
لَهُنَّ
فَرِيضَةً
وَمَتِّعُوهُنَّ عَلَى
الْمُوسِعِ
قَدَرُهُ
وَعَلَى
الْمُقْتِرِ
قَدَرُهُ
مَتَاعًا
بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا
عَلَى
الْمُحْسِنِينَ “Kendilerine el sürmeden ya da mehir belirlemeden kadınıları boşarsanız size bir günah yoktur. (Bu durumda) -eli geniş olan gücüne göre, eli dar olan da gücüne göre olmak üzere- onlara, aklın ve dinin gereklerine uygun olarak müt’a verin. Bu, iyilik yapanlar üzerinde bir borçtur.”[32] Muta; kocanın; mal, elbise veya yiyecek olarak boşanmış hanımına verdiği şeylere denir. Ayette mutanın miktarı belirlenmemiş ve bu husus içtihada bırakılmıştır. Ebû Hanîfe`ye göre, mutanın en azı bir elbise, baş örüsü ve bir yorgan olup, mehr-i mislin yarısından çok olamaz[33]. Kadına mehir vermenin gerekmediği durumlar: İki durumda kadına mehir vermek gerekmez. a) Evlenme akdi fasit olur ve koca karısını zifaktan önce boşarsa, erkeğin mehir veya mut`a vermesi gerekmez. Buna evliliğin karşılıklı rıza ile veya hâkimin hükmü sona ermesi sonucu değiştirmez. b) Evlilik akdi sahih olur, fakat, gerçek veya hükmî (sahih halvet sûretiyle) zifaktan önce kadının fiiliyle ayrılık vuku bulursa, kadın yine birşey alamaz. Kadının küçük evlendirilmesi halinde bulûğ muhayyerliği hakkını kullanması, irtidat etmesi veya kocası islâm`a giren ve ehl-i kitap olmayan kadının, müslüman olmaktan kaçınması hallerinde evlilik akdi kadın tarafından veya kadın sebebiyle sona ermiş sayılır. Kadının, kocasının usul veya fürûundan birisiyle hurmet-i müsaharayı gerektiren bir fiil işlemesi, meselâ zina etmesi veya bunlardan birisiyle sevişmesi halinde de evlilik kadın tarafından sona erdirilmiş sayılır[34]. Sonuç olarak mehir evlilik hayatı süresince kadın için bir yedek akçe niteliğindedir. Kadının aniden kocasını kaybetmesi veya boşanmaları hâlinde, kocasının evinde kalması zorlaşabileceği için, kendisine yeni bir hayat programı hazırlayınca kadar mehir ona bir destek olur. En az mehir miktarının iki tane kurbanlık koyun parası kadar olduğu, üst sınırının ise dörüyüz dirhem de üstünde olabileceği, Hz. Peygamber devrinde, yaklaşık beş dirheme bir kurbanlık koyun alındığı dikkate alınır, böyle bir gerçek mehrin, önemli bir yedek akçe teşkil edeceği açıktır.

[1] Mavsbilî, el-Ihtiyâr 448 [2] en-Nisâ, 4/4 [3] en-Nisâ, 4/24 [4] Ebû Dâvud, Nikâh: 36, (2125, 2126); Nesâî, Nikâh: 76, (6, 129); İbrahim Canan, Kutub-i Sitte Tercüme ve Şerhi, Akçağ Yayınları: 10/261 [5] eş-Şevkânî, Neylül-Evtâr, VI, 170 [6] es-Serahsî, el-Mebcut, V, 62

vd.; el-Kâsânî, Bedâyu`s-Sanâyi, II, 274-304; Ibnül-Hümâm, Fethul-Kadîr, II, 434 vd.; el-Cassâs, Ahkâmül-Kur`ân, III, 86 vd.; Ibn Rüşd, Bidâyetül-Mü¸tehid, II, 16 vd.; Ibn Âbidin, Reddül-Muhtâr, II, 329 [7] en-Nisâ, 4/34 [8] el-Bakara, 2/236 [9] Kâsânî, a.g.e., II, 274; eş-Şîrâzî, el-Mühezzeb, Halebîtab`ı, II, 55, 60; Ibn Rüşd, a.g.e., II, 25 [10] İbrahim Canan, Kutub-i Sitte Tercüme ve Şerhi, Ak¸ağ Yayınları: 10/257. [11] en-Nisâ, 4/20 [12] eş-Şevkânî, Neylül-Evtâr, VI, 168; Heysemî, Mecmau`z-Zevâid, Mısır, t.y., IV, 283 vd [13] Buhârî, Nikâh, 34-51; es-Sabûnî, Tefsîru Âyâtîl-Ahkâm, Dımaşk 1397/1977, I, 453; ez-Zühayli, a.g.e., VII, 256; Ömer Nasuhî Bilmen, Istilâhât-ı Fıkhıyye Kâmusu, İstanbul 1967, IV, 121-123; Hamdi Döndüren, Delilleriyle Islâm Hukuku, İstanbul 1983, s. 279, 280 [14] el-Kâsânî, a.g.e., II, 277 vd.; Ibn Âbidîn, a.g.e., Mısır, t.y., II, 252, 458-461; el-Cassâs, Ahkâmül-Kur`ân, II, 143 [15] en-Nisâ, 4/24 [16] eş-Şîrâzî, a.g.e., II, 59; eş-Şevkânî, Neylül-Evtâr, VI, 170; el-Askalânî, Bülûğul-Merâm, Terc. A. Davudođlu, İstanbul 1967, III, 247 vd.; Bilmen, a.g.e., VI, 173-175 [17] el-Bakara, 2/237 [18] Ahmed b. Hanbel, Müsned, I, 379 [19] M. Muhyiddîn Abdülhamîd, el-Ahvâluş-Şahsiyye, s. 140, 141 [20] Halil Cin, Islâm ve Osmanlı Hukukunda Evlenme, Ankara 1974, s. 218 [21] Mehmed Zihni, Nimet-i Islâm, İstanbul 1976, s. 641 vd. [22] Kâsânî, Bedâyîus-Sanayı, Kahire 1327-28/1910, II, 282-283; Molla Hüsrev, Dürerül-Hukkâm Şerhu Gureril-Ahkâm, İstanbul 1979, I, 342; el-Fetâva`l-Hindiyye, Bulak 1315, I, 309-311; M. Ebû Zehre, el-Ahvâluş-Şahsiyye, Kahire 1368/1948, s. 182-183; Bilmen, Istilâhât-ı Fıkhıyye Kamusu, İstanbul 1985, II, 6, 119-120, 140-142 [23] Molla Hüsrev, a.g.e., I, 347 [24] el-Kâsânî, a.g.e., II, 287; M. Ebû Zehra, a.g.e., s. 183-184; Bilmen, a.g.e., II, 119 [25] el-Kasas, 28/27 [26] Hukuk-ı Aile Kararnamesi, madde, 89, 90 [27] en-Nisâ, 4/20 [28] el-Kâsânî, a.g.e., II, 335; "Halvet" maddesi [29] Ibn Rüşd, a.g.e., II, 20 [30] el-Bakara, 2/237 [31] el-Kâsânî, a.g.e., II, 296 vd.; Ibnül-Hümâm, Fethu`l-Kadîr, II, 438-439 [32] bk. el-Bakara, 2/236 [33] es-Serahsî, el-Mebsût, V, 82, 83; es-Sabûnî, a.g.e., I, 379-380; M. Zihni, a.g.e., s. 441 vd. [34] el-Kâsânî, a.g.e., II, 336, 337

[islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)